

GOVORI DEKANA

RIJEČ DEKANA DR. T. ŠAGI-BUNIĆA PRILIKOM PROMOCIJE DIPL. TEOLOGA
26. STUDENOGA 1977.

Cijenjeni kandidati, poštovani i uvaženi prisutnici!

Teško je i mučno uspinjanje duha ljudskoga prema novim spoznanjima i novim dostignućima! Nije to samo od prirodene tromosti koja unutarnje sapinje također mislioca i istraživača, niti samo od normalnih otpora i teške proničnosti predmeta s kojima se mislilac i istraživač u svome radu na neki način »hvata u koštac«. Otpori i suprotstavljanja svemu novome i dosad nespoznatome dolaze obično i od većine drugih ljudi s kojima mislilac i istraživač živi i o kojima ovisi, od sredine u kojoj se njegov rad odvija, od ustaljenog poretka. Svaka novost na neki način nameće ljudima zahtjev da se nekako mobiliziraju, a nikome nije tajna da je ljudska narav sklona stabilizaciji i smirivanju u spokojstvu prihvaćenog i ustaljenog poretka.

Tako svaki mislilac i istraživač mora računati i s otporima ljudi, ne može s te strane očekivati spokojstvo i radosno prihvaćanje svega što on otkrije kao novo i dosad nečuveno. Dugi je put, često posut trnjem nerazumijevanja i osuđivanja, od časa kad se neka nova spoznaja pojavi do časa kad ona doživi potpuno prijanjanje sredine ili odobravanje i slavljenje onoga koji ju je ljudima donio.

Ako to vrijedi za gotovo svako veliko otkriće na području istraživanja prirode, kako nam svjedoči povijest, onda to još više vrijedi za javljanje novih misli i novih spoznaja na području filozofije i uopće visokih misaonih napora koji nisu provjerljivi eksperimentom i metodički mjerljivim opažanjem.

Iznad svega to vrijedi za područje teološko, na kojem iznošenje novih misli i javljanje novih otkrića ima sasvim osobit karakter, jer duboko zasijeca u čovjekov život i stvaranje čovjekove egzistencijalne orijentacije, a gdje se mogućnost općeg prihvaćanja takvih novosti u biti ostvaruje tek onda kada vjernička zajednica otkrije istinski kontinuitet duge generacije kao sveti i nerazorivi poklad. Teološke novosti u crkvenoj vjerničkoj zajednici — u biti svojega ustrojstva i funkcioniranja nezaobilazno strukturiranoj — mogu naći svoje zavičajno pravo tek kad ih ta i takva zajednica normalno prepozna kao ne samo spojive s onim što je primljeno i tisućljećima predavano s koljena na koljeno nego i kao nešto što normalno može biti dalje predavano budućnosti kao vrijedan sastavni dio tradicionalnog poklada.

Svaki teolog u svemu svome radu mora unaprijed voditi računa o toj specifičnosti svoga rada, pa stoga nije dosta da misli samo o tome da donese vrijedno novo što on smatra istinitim, nego on mora ujedno jednako imati na pameti da to novo izrekne tako da se odmah može prepoznati kao vjernički logično produblјivanje staroga; mora voditi računa o vjernicima i njihovim mogućnostima prepoznavanja novoga u starom i staroga u novom. Jer svaki teolog misli i istražuje *iz zajedničke vjere i za zajedničku vjeru*.

Stoga je posao teologa dvostruko teži i odgovorniji: nije dosta misliti samo što, nego i kako, da potrebno novo uzmogne biti prihvaćeno sa što manje potresa i zбunјivanja vjerničke zajednice. Ukratko, posao teologa ne može polaziti samo iz razuma vjerom rasvijetljena (kako se to tradicionalno formulira), nego i iz istinske ljubavi prema svima vjernicima, prema cijeloј kršćanskoј zajednici, prema svim ljudima.

Držim da je te misli potrebno danas staviti pred Vašu svijest, dragi kandidati kojima ćemo danas podijeliti teološke akademske stupnjeve: magistra teoloških znanosti i diplomiranih teologa.

RIJEČ DEKANA DR T. ŠAGI-BUNIĆA NA PROMOCIJI DIPL. TEOLOGA
25. VELJACE 1978.

Uvaženi zбore!

S radošću pozdravlјam danas u ovoj svećanoј zgodi ove mlade naše kolege koji su marljivim radom i zalaganјem na našem Fakultetu stekli pravo da im podijelimo častan naslov diplomiranih teologa.

Drevna Crkva bila je suzdržljiva prema naslovu *teolog* i nitko u kršćanskoј starini nije za svoga života nosio taj naslov među kršćanima. Obično se to tumači time što je naziv teolog u antičko vrijeme imao pogansko obilježje: pogani su teolozima nazivali ljude koji su se isticali sposobnošću da znalački govore o poganskim božanstvima, posebno govornike koji su se specijalizirali da drže svećane govore o pojedinom bogu ili boginji na velikim proslavama što su se priređivale njima u čast.

No, možda su razlozi bili ipak dublji, jer nam je kršćanska starina ostavila običaj da se dva velika muža počašćuju tim naslovom. To su sv. Ivan apostol i evanđelist, i sv. Gregorije Nazijanski. Samo ta dva muža stekli su — po shvaćanju otačke Crkve — pravo da se nazivaju teolozima, i to stoga što su oni posebno duboko govorili o misteriju pravoga i živoga Boga Oca i Sina i Duha Svetoga. Možda je naziv teolog za shvaćanje drevne Crkve bio previše smion i nekako preuzetan. Može se govoriti o poganskim božanstvima, u tome može netko biti stručnjak, jer su ta božanstva ionako izmišljotine ljudske. Ali govoriti o pravome jedinome Bogu, govoriti o neizrecivome, tko bi se smio smatrati stručnjakom u tome?

Tek a posteriori, na temelju orlovskog uzleta u nedohvatne visine Božje u Četvrtom evanđelju, usudila se Crkva sv. Ivana nazvati bogoslovom, te isto tako taj naslov pripisati sv. Gregoriju Nazijanskom na temelju njegovih dubokoumnih govora o Presvetoј Trojici u Carigradu.

Danas, nakon dugotrajne povijesti kršćanske misli i konkretnog razvitka crkvenog školstva u određenim povijesnim okolnostima, stvari su

u vezi s tim naslovom teologa prilično drukčije. Proširilo se njegovo značenje i uobičajilo se da se taj naslov službeno dodjeljuje kao određeno osposobljenje, a tim samim — dakako — kao određena obveza.

Teologija danas ne znači samo govor o Bogu nego i o čovjeku, o svijetu, o zemaljskim stvarnostima, u svjetlu Riječi Božje. Ipak, trebalo bi i danas da teolozi imaju uvijek pred očima i postupak drevne Crkve u toj stvari, da nikad ne smetnu s uma njezinu suzdržanost pred tim naslovom, da se uvijek u svome životu i radu nadahnjuju na njezinu shvaćanju. Teolog je čovjek koji se usuđuje govoriti o Bogu, koji otvara usta da izgovori riječ o neizrecivom! Očito, nikad ne bi smio zaboraviti svoj položaj ograničenog čovjeka, nikad ne bi smio otvarati usta preuzetno, kao da on posjeduje Boga, kao da njegova riječ nije u stvari samo mucanje, i većma traženje negoli samosvjesno izlaganje, govor većma ponizno izmoljen negoli svojim silama doumljen!

Ako se danas u Crkvi podjeljuje naslov teologa mnogo drukčije nego u drevnoj Crkvi, onda nas postupak drevne Crkve mora navoditi na uvjerenje da to današnje podjeljivanje nipošto nije na crti uznošenja osobe i iskazivanja časti, nego da je to prvenstveno u službi drugih ljudi. Taj se naslov daje određenoj osobi, ali ne da njoj posluži kao sredstvo autofirmacije, već da se tako pred licem kršćanske zajednice označe osobe kojima se kršćanska zajednica može obraćati, od kojih može tražiti određena osvjetljenja, koje su osposobljene da takve pomoći u suvremenim mračnim situacijama mogu pružiti. Dobiti naslov diplomiranog teologa znači stoga primiti jednu prodornu odgovornost, preuzeti zadaću radinog služenja s golemim strahopoštovanjem!

Od srca želim, dragi mladi kolege, da možete tu odgovornost i tu zadaću odistinski i plodno nositi, što će biti na radost ovoga Fakulteta i na golemu korist zajednice Božjega naroda!

RIJEČ DEKANA DR T. ŠAGI-BUNIĆA NA PROMOCIJI DIPL. TEOLOGA I MAGISTRA TEOLOŠKIH ZNANOSTI 21. VI. 1978.

Uvaženi zборе!

Znamo da je teologija potrebna Crkvi u svako vrijeme. U srednjem je vijeku doduše teologija o sebi visoko mislila i izjavljivala, kako danas više ne može činiti. Ponosno se nazivala kraljicom. Filozofija, koja je obuhvaćala sve druge znanosti, bila je njezina ancilla — sluškinja. Odonda do danas teologija je naučila da je ona sama ancilla — sluškinja, i da sa svojim tobožnjim kraljevskim dostojanstvom nema šta početi. Spoznala je da postoje više vrijednosti od same teorije, pa da će ona to više vrijediti i to bolja biti što bude plodnije njezino služenje tim većim vrijednostima. Danas je stoga volimo nazivati scientia salutis — znanost spasenja. Znamo da teologija ne može donijeti spasenje. Spasenje nam daje Isus Krist u djelovanju Duha Svetoga po služenju Crkve. A početak spasenja u svakom pojedincu jest u vjeri u Isusa Krista, u njegovu riječ i njegovo djelo. Nije teologija osnovica osobnog spasenja nego vjera. Za spasenje nije potrebno osobno poznavanje teologije, nego što dublja i što življa vjera. Teologija je sluškinja

vjere, ona u svako vrijeme mora služiti vjeri, njezina je prava vriednost u tome ukoliko većma posluži rastu vjere u pojedincima i u cijeloj Crkvi, ukoliko više pripomogne u svakom povijesnom razdoblju da što više suvremenika uzvjeruje i pridruži se zajednici vjere. Znanje teologije je — po mišljenju mnogih teologa — za spasenje potrebno onima koji su po svojoj ulozi u Crkvi dužni drugima navješćivati vjeru. Po kardinalu Kajetanu, na primjer, i neteolog može postati biskup, ali će biti u smrtnom grijehu ako se ne potruđi da postane teolog. Teologija je, prema tome, sluškinja u Crkvi, ali sluškinja bez koje se ni u jedno vrijeme ne može.

Ipak ima vremena kad je teologija osobito potrebna, kad je razrast njezine službe posebno nužan, kad se budućnost Crkve u svijetu ili makar u nekim krajevima normalno ne može osigurati bez predane i zauzete službe teologa. To su vremena određenih kriza koje se tijekom vremena javljaju i u kojima je Crkva kao cjelina stavljena na kušnju. U takvim vremenima određenih stiski postoji opasnost da se vjernici zatvore u sebe, povuku u tjeskobnu obranu, stave u poziciju da samo još očekuju Božji sud, ili u opasnost da se uteku zaštitama i sredstvima obrane koja nisu evanđeoska. Da Crkvu u nekom dijelu svijeta svede u stanje geta, makar i nemoćno borbenog geta, te da tim samim Crkvi onemoguće njezinu spasenjski-prodornu snagu da bude kvasac svega čovječanstva i da navješćuje riječ spasenja svakome stvorenju. U takvim slučajevima teološko služenje vjernika-teologa zadobiva na neki način odlučujuće značenje, u takva se vremena posebno vidi kako su oni potrebni da u poniznom služenju naznače puteve izlaza iz kriza.

Mi se danas nalazimo u takvoj situaciji. Crkva je u suvremenoj velikoj krizi, potaknuta Duhom Svetim, na Drugom vatikanskom koncilu zacrtala samoj sebi temeljno putove za prevladavanje krize, za polazak u budućnost. Mi vjerujemo da na koncilima Duh Sveti na osobit način stoji uz Crkvu Božju, te da se zaključci koncila stvaraju uz asistenciju Duha Svetoga. Služba teologije na osobit je način potrebna ne samo za pripremanje zaključaka nego jednako, ili možda još više, za njihovo primjenjivanje u životu Crkve i za daljnja traženja na istoj crti i u istom smjeru. To nam pokazuje povijest svih dosadašnjih koncila. A to živo vidimo i danas.

Uvijek su koncili preplašili dio također iskrenih vjernika. Uvijek su poslije koncila bile moguće i jednostrane primjene ili jednostrana odbacivanja. Uvijek se moglo naći ljudi koji su mislili da u ovaj čas nije uputno primjenjivati koncilске odluke, da imamo važnijih stvari od koncilskih odluka, pa ćemo koncil provoditi poslije pošto prvo riješimo ove druge važnije probleme. Nije rijetko da se zakašnjava, da se u međuvremenu dogode nove teškoće i nove krize, da se stare odluke počnu provoditi kad su već djelomično izgubile svoju moguću djelotvornost. Povijest Tridentskog koncila to nam dovoljno dokazuje.

Danas se javlja u Crkve neka umornost od Drugog vatikanskog koncila, čak se mogu čuti glasovi da s koncilskim stvarima možemo ili moramo malo počekati, a da ne govorimo da u Crkvi ima znatan broj takvih vjernika, pa i svećenika, koji uopće smatraju da nas Koncil nije usmjerio dobrim putem, i koji bi htjeli da se obranaški vratimo u svoj getski položaj, odnosno u položaj koji neizbježno vodi u geto.

Teolozi su ovdje na kušnji, njihova je zadaća da u smjernom i upornom služenju, imajući na umu iskustvo iz dosadašnje povijesti Crkve, ne oklijevaju sve svoje sile uložiti u to da pomognu Crkvi da ne odustane ni časa od onoga puta koji je sebi zacrtala Koncilom. Svestrano i duboko proučavanje Koncila, to je prvi zadatak te vjernosti svojoj zadaći u suvremenoj Crkvi koju moraju ostvariti sadašnji teolozi. A s time je onda nužno povezano vjerničko i savjesno traženje daljnjih prohodnosti i mogućnosti pristupa u svaku suvremenu dušu.

U ovaj čas kad imam golemu radost da ovdje u ime Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu proglašujem ovdje niz novih diplomiranih teologa i jednog magistra teoloških znanosti, držim svojom nezaobilaznom dužnosti da nam svima dozovem u pamet te hitne zadatke. Dragi mladi kolege, svečani naslovi koje dobivate znak su velikih obveza i sile vas na ozbiljne odluke u ovom našem kairosu: ostajemo vjerni Drugom vatikanskom koncilu, služiti ćemo našoj Crkvi u njezovoj što boljoj i adekvatnijoj provedbi, nećemo odstupiti od onoga na što nas Duh Sveti preko Koncila upućuje.

A sada molim kolega profesora dra Čurića da rekne nekoliko riječi o radu našeg novog magistra teoloških znanosti, g. Mile Babića.

RIJEČ DEKANA DR CELESTINA TOMIĆA PRILIKOM OTVORENJA AKADEMSKE GODINE 1978/79.

Preuzvišeni oče nadbiskupe, poštovani profesori, odgojitelji i studenti, dragi prijatelji i gosti. Ugodna mi je čast i radosna dužnost da vas u ovom svečanom i radosnom času otvorenja nove akademske godine od srca pozdravim. Zazvali smo Duha Svetoga, »djelitelja dara svih« i »srca svjetlosti« da svojim svjetlom i milošću prati naš rad u novoj akademskoj godini, da bude plodna i blagoslovljena u svakom pogledu.

Svratimo kratki pogled na prošlu akademsku godinu koja nam mora biti i pobuda za nove zadatke u novoj godini.

Prošle akademske godine na našem fakultetu bilo je upisano u zimskom semestru 347 studenata (174 biskupijska, 140 redovnika, 7 redovnica i 26 laika); u ljetnom semestaru 314 studenata (156 biskupijskih, 133 redovnika, 7 redovnica i 18 laika). U postdiplomski studij u zimskom i ljetnom semestru upisana su bila 23 kandidata u II. ciklus i 6 u III. ciklus.

Opći ispit po Tezariju polagalo je ukupno 40 studenata. Teologiju je diplomiralo 30 studenata (neki po Prijelaznoj odredbi o diplomiranju).

Magisterij su položila tri kandidata. Za magistra teoloških nauka promovirani su mr Mile Vidović, mr Jakov Udovičić i mr Mile Babić. Doktorsku dizertaciju pod naslovom: »Mogućnost Crkve u teoriji samoupravnog socijalizma« obradio je g. Špiro Marasović OFM u prvoj specijalizaciji. Svjedodžbu o postignutoj svećeničkoj spremi primio je prvi i jedini kandidat u ovoj godini, salezijanac Zvonko Žuger.

Imenovanja. Za predstojnika Instituta za teološku kulturu laika izabran je docent dr Jerko Fućak, budući da je desetgodišnji predstojnik doc. dr Josip Turčinović zamolio zbog preopterećenosti da ga se zamijeni. Na prijedlog pročelnika katedre crkvenog prava dra Franje Cvetana, izabran je dr Matija Berljak za drugog asistenta pri toj

katedri. Veliki kancelar je izdao dekret o imenovanju. Odobreno je da novoimenovani biskup mons. dr Đuro Kokša održi dva specijalna kolegija u okviru povijesne specijalizacije i mons. dr Tomislav Jablanović dva specijalna kolegija u okviru ekumenske specijalizacije.

Reorganizacija studija. Odobren je Nacrt pneumatologije koja se na našem fakultetu uvodi prvi put. Uveden je novi kolegij pod naslovom: »Pravni položaj vjerskih zajednica u SFRJ«.

Aktivnosti fakulteta. Fakultet je i ove godine organizirao Teološko pastoralni tjedan od 24. do 27. siječnja s temom »Krštenje — početak kršćanskog života«. Tema je bila razrađena u 8 predavanja, pet koreferata i osam priopćenja. Sudjelovalo je 800—900 sudionika. U uskrsnom tjednu, 29. i 30. ožujka, održan je simpozij profesora teologije u Sarajevu o temi »Struktura i programi teološkog studija«. Dr Juraj Kolarić sudjelovao je na ekumenskom simpoziju održanom u Opatiji u organizaciji Teološkog fakulteta »Matija Vlačić Ilirik« iz Zagreba.

U povodu 100. obljetnice časopisa za crkvenu glazbu »Sveta Cecilija« Institut za crkvenu glazbu priredio je znanstveni skup (22—23. XI 1977) na kojem je u ime Katoličkog bogoslovnog fakulteta održao pozdravnu riječ dekan dr Tomislav J. Šagi-Bunić. Na slavi sv. Save u Beogradu koju je organizirao Bogoslovski fakultet Srpske pravoslavne crkve, prisustvovali su u ime fakulteta doc. dr. Juraj Kolarić i dva studenta. Na proslavi u čast sv. Tome u Ljubljani gostovao je dr. Marijan Valković i dva studenta.

Na početku akademske godine, 16. X 1977, grupa od 40-tak studenata Bogoslovnog fakulteta Srpske pravoslavne crkve iz Beograda, pod vodstvom svojih profesora dr Jeftića i dr Radovića, posjetila je naš fakultet, razgledala prostorije i održala koristan susret s našim studentima. 4. travnja 1978. posjetio je naš fakultet dekan Teološkog fakulteta Sveučilišta u Regensburgu prof. dr. Norbert Brox s asistentom drom Grulichom radi suradnje s našim fakultetom. Održan je sastanak s profesorima i načinjen zapisnik o budućoj suradnji. Poklonili su biblioteci više knjiga.

Ove godine obnovljena je proslava svetog Tome na našem fakultetu. Neko je vrijeme nije bilo zbog toga što se termin za nju određen poklapao s Teološko-pastoralnim tjednom. Nakon svete mise kojoj je predsjedao preuzv. o. nadbiskup dr Franjo Kuharić slijedila je akademija. Nadamo se da će se ova proslava redovito svake godine održavati unaprijed.

Ove godine biblioteka je obogaćena novim knjigama iz područja povijesti, filozofije, biblikuma, pastorala i fundamentalne teologije. Povećao se broj časopisa — više je od 16 novih. Treba spomenuti i poklon pok. prof. Doppelhamera — oko 600 knjiga. Biblioteka je dobro funkcionirala zahvaljujući novoj bibliotekarki, nastavnici Srebreški Marić. Zbog smanjene kolekte nije se mogla ostvariti planirana daljnja obnova biblioteke. No nadamo se da će se obnova nastaviti.

Treba spomenuti i biblijsko-arheološki seminar u Jeruzalemu (1. 2. — 14. 2. 1978) koji je održao dr Adalbert Rebić. Na seminaru je bilo 40 sudionika (28 svećenika i 12 studenata). Postoji želja da se seminar nastavi.

Bogoslovska smotra malo kasni — zbog toga jer je Hrvatsko društvo sv. Ćirila i Metoda otkazalo nakladu. Centar KS preuzeo je financiranje i nakladništvo BS i to je Vijeće ratificiralo na V red. sjednici 11. 3. 1978.

Posebni zadaci čekaju nas u novoj godini koja je — Pastoralna godina. Ona ostaje i dalje ad experimentum. Profesori su nezadovoljni, jer se predavanja slabo pohađaju, a nezadovoljni su i studenti — zbog samih predmeta. Očekuju se primjedbe ordinarija i odgojitelja, te ima nade da će u skladu s direktivama Kongregacije i Pastoralna godina naći zadovoljavajuće mjesto u izgradnji budućih svećenika pastoralaca.

Statut studentskih djelatnosti Spectrum je odobren ad experimentum. Obnovljena Bogoslovna tribina nije imala velika odziva. Sam časopis Spectrum izazvao je dosta neugodnosti. Trebalo bi dobro naznačiti fizionomiju lista i zacrtati smjer djelatnosti Spectruma.

Ove godine nitko nije nagrađen. Potiču se studenti da budu više angažirani u svojim radnjama, jer i to doprinosi ugledu fakulteta.

Ove godine naišli smo na nekoliko slučajeva samovoljnih ispravljanja u indeksu. Pokazuje se da neki studenti pokazuju slabu svijest akademsku. Prestupnici su kažnjeni i ubuduće će se strogo postupati protiv takvih — do isključenja iz fakulteta. Indeks je jedan od kapitalnih vaših dokumenata. Zato je vrijedan svakog poštovanja.

Rad pojedinih profesora i nastavnika bio je opširan i plodan, bilo na fakultetu, bilo u sudjelovanju na raznim tečajevima i simpozijima, bilo u suradnji u našim i stranim časopisima, napose u BS, bilo u predavanjima i referatima na raznim svećeničkim skupovima seminarima i tribinama. Napose bih istakao sudjelovanje prof. dr. Vjekoslava Bajsića na zasjedanju Katoličke evropske federacije permanentnog obrazovanja u Münsteru i na kongresu Međunarodnog saveza za sociologiju religije u Strassburgu. Dr. Adalbert Rebić, kao povjerenik Instituta za biblijski pastoral, sudjelovao je na simpoziju u Beču u listopadu god 1977, a sredinom travnja 1978. na Malti. Dr. Tomislav Ivančić pripremio je simpozij profesora teologije u Sarajevu i tečaj permanentnog obrazovanja u Zagrebu o temi »Kristologija u pastoralu danas«. Dr. Ivan Golub bio je član Znanstvenog odbora za proslavu 400. obljetnice Jurja Julija Klovića koju organizira Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu, i sudjelovao je na simpoziju koji se u povodu toga održao 5. 5. 1978. referatom »Prilog datiranju Klovićeva života«. Dr. Marijan Valković sudjelovao je u rujnu 1977. na simpoziju društva »Societas Ethica« u Nizozemskoj kao član tog međunarodnog društva. Dr. Vladimir Zagorac sudjelovao je na trodnevnom susretu tajnika nacionalnih liturgijskih komisija Evrope u Salzburgu od 17 — 20. 5. 1978. Dr. Franjo Šanjek sudjelovao je na simpoziju povjesničara u Franjeauxu (južna Francuska) o temi »Les histoires du catharisme« i održao predavanje »Le phénomène cathare vu par les historiens balcaniques«.

Rad na Institutima fakulteta. Na katehetskom institutu bilo je upisano 27 polaznika iz 9 redovničkih zajednica. Na Institutu za crkvenu glazbu bilo je upisano u zimskom semestru 113 slušača svih smjerova, u ljetnom semestru 109 slušača. Uz razne proslave i svečanosti treba spomenuti proslavu 100. obljetnice časopisa »Sveta Ce-

cilija«. Institut je organizirao znanstveni skup koji je održan od 22 — 23. 11. 1977. Na Institutu za teološku kulturu laika predavanja su tekla prema rasporedu. Institut za crkvenu povijest nije imao redovitu nastavu. U okviru znanstvenog istraživačkog rada Institut je u suradnji s Centrom KS izdao dva broja časopisa »Croatica Christiana Periodica« koje je priredio dr Franjo Šanjek.

Na afiliranoj Teologiji u Splitu rad je tekao redovno. Profesori su sudjelovali na raznim tečajevima i simpozijima te na religioznim slavljinama nekih obljetnica. Dugogodišnji profesor Srećko Dragošević zbog bolesti zahvalio se na službi. Njemu u čast priređena je oproštajna svečana akademija.

Na kraju moram zahvaliti dr Tomislavu Šagi-Buniću na njegovoj studiji: »Povijest opstanka Fakulteta od 1952, izvještaj o ekonomsko-financijskim problemima. To nas nadahnjuje da i s ovog svečanog zbora zahvalimo toplo svim biskupima, svećenicima i vjernicima za darove iz kolekte za uzdržavanje i razvoj ove naše najviše crkvene ustanove hrvatskog jezičnog područja.

Milost Gospodina našeg Isusa Krista, svjetlo Duha Svetoga neka prati naš rad i donese obilate plodove našoj Crkvi.

Što da kažem vama koji započinjete studij teologije? Podsjećam vas na definiciju teologije tamo već od svetog Augustina: Teologija je *ides quaerens intellectum*. Vjera koja traži razumsko opravdanje. Moramo započeti s vjerničkog stava. Možda nam se to čini malo čudno. Zar ne bi bilo bolje: *intellectus querens fidem*? Razum koji traži vjeru? Pristup bi bio nekako neutralan, otvoreno traženje, akademski pristup. Neki apologeti prošlog stoljeća su tako i htjeli. Kažu da je profesor neki stupio pred studente na početku svoga sata apologetike i rekao im: Sada prestanite vjerovati. I mi ćemo razumskim dokazima nanovo vjeru uspostaviti, da ona bude zaista razumska vjera. Ali tada stvaramo razumsku, svoju vjeru, a ne vjeru koja dolazi od Oca svake svjetlosti, odozgo. Ne možemo započeti studij teologije prescindirajući od vjere ni metodološki, tražeći da kritički najprije utvrdimo postojanje Boga i istinitosti Isusovih tvrdnji. Bili bismo kao onaj tko bi počeo studij umjetnosti ili književnosti a ne bi imao »vjere« u valjanost i vrednotu književnosti i umjetnosti.

Ovaj vjernički stav je pomoć a ne zapreka za studij. Samo vjernik može biti istiniti teolog. Držanje vjerničko nije nešto umjetno, nego sigurni kritički realizam. Moramo ispovijedati istinu vjere — teolog mora ispitivati, osvjetljivati, proučavati temeljne datosti svoje vjere. Ne smije u njih nikad posumnjati. Ali nismo još savršeni vjernici. I da se poslužim riječju Ignacija Antiohijskog — »pravi vjernici« postajemo istom u našem zadnjem svjedočanstvu. Naša vjera trajno je izrešetana sumnjama i slabim svjedočanstvom vjere. Teologija je upravo to razumsko istraživanje a imamo datosti vjere i našeg odgovora, ortodoksije i ortoprakse, da postanemo »pravi vjernik«. Kako ne postoji integralni ateist, tako ne postoji ni integralni vjernik. A moramo postaviti integralni vjernik.

U prošlim stoljećima teologija se odviše akademski tretirala. Gubila se u apstraktnim razglabanjima i detaljnim analizama, daleko od ne-

posrednosti evanđeoske pouke o zakonu ljubavi i poslušnosti vjere. Teologija je tada nudila listu produbljene nauke, niz distinkcija i definicija, a nije pomagala da živimo svoju osobnu vjeru. Kao da je podizala ograde riječi protiv Riječi. I tako ono što je jedno, odijelilo se i postalo teologija i vjera, teologija i život, teologija i duhovnost. Danas, napose nakon II. vatikanskog, takvo poimanje teologije je prošlost, bar bi tako moralo biti. Teologija ne smije biti neki autonomni studij, hladan, analitički, nego mora biti u službi vjere, moje osobne vjere — kako bih postao svjedok i dao svjedočanstvo svoje vjere svojim životom. Moramo se čuvati racionalizma koji ubija vjeru. kao i fideizma koji odbija jasnoću i razumnost vjerskih datosti i gubi se u besplodnu pobožnost, osjećajno praznovjerje, slijepi dogmatizam. Teologija mora izvirati iz vjere i mora zahvaćati sav naš duhovni i vjerski život.

To potvrđuje i hermeneutski zahtjev da mora postojati jedan suklad, sintonija između istine i osobe koja istražuje. To napose važi za teološke studije. To je Krist jednostavno rekao: »Tko ima uši da čuje neka čuje!« Možemo reći: tko ima vjeru, moći će prodrijeti u otajstva vjere koju isповijeda.

To naglašuje dokument »Teološka formacija budućih svećenika« izdan od Svete kongregacije za katolički odgoj i izobrazbu (2. veljače 1976): »Ponajprije treba svratiti pozornost na narav teologije. Uza svu svoju obnovu i prilagođivanje potrebama vremena, ona ostaje vjerna sama sebi kao znanost kršćanske objave, u neprekidnosti predaje. Fides querens intellectum, to jest vjera koja teži da pronade i razvije svoju sebi svojstvenu razumljivost, postiže svoj cilj zahvaljujući teologiji u sve višem i sistematskijem obliku. Predmet teologije nisu istine do kojih se dopire čistim razumskim djelovanjem, nego istine što ih je Bog objavio, a upoznajemo ih po vjeri. Područje vjere ostaje za teologiju područje koje ona ne može prekoračiti. Ona ne može postići napredak tako da se pomiješa s drugim znanostima, izvan perspektiva vjere.« (br. 18)

Navodim i poziv studentima: »Potrebno je da se studenti osjećaju sudgovornima u vlastitoj teološkoj formaciji. Uistinu i u doktrinalnoj formaciji kao i u svim drugim područjima formacije danas se traži što aktivnije udioništvo studenata: taj je zahtjev oduvijek na liniji boljih pedagoških tradicija koje su danas ponovno oživjele.« (br. 128)

I još: »Studenti teologije dužni su se zalagati u aktivnom i redovnom pribivanju predavanjima. Uistinu, kad se radi o prijenosu ne samo pozitivnih datosti (nap. matematičkog tipa) nego o predaji kulture ili još više vjere — kako je to u slučaju kršćanske predaje — tada je nenadomjestiv susret s učiteljem koji je istovremeno i svjedok vjere koja ga prosvjetljuje i preobrazuje njegov život. Govor teologa koji vjeruje i moli postaje živo svjedočanstvo istini evanđelja: tu se sjedinjuju razumijevanje otajstva i intiman život u otajstvu. Stoga nije moguće ni proučavati ni poučavati teologiju kao neku drugu profanu materiju prema kojoj se može ostati neodređen. Zbog te činjenice važan je i u predavanjima, i u vježbama i u seminarima, te u osobnom vodstvu, izravan dodir profesora i studenata.« (br. 131).

Neka sila i svjetlo Duha Svetoga koga smo zazvali bude naš vodič u poniranju i življenju otajstva Kristova i Trojednog Boga.